סרטי ספורט לילדים ולבני נוער
מנקודת המבט של ועדות לסיווג סרטים

אלון לזר

תקציר

סרטי ספורט מהווים סוגה קולנועית פופולרית ומשמשים לעידוד ילדים ובני נוער לעסוק בספורט. את גיל הרשאים לצפות בהם קובעות ועדות לסיווג סרטים. במחקר זה נבדקו האזהרות ביחס לתכנים העלולים לעורר מחלוקת, שסיפקו ועדת הסרטים האמריקנית ומקבילתה באוסטרליה. הבדיקה התמקדה בסרטי ספורט לילדים ולבני נוער, שיצאו לאקרנים בשנים 1993-2020, ואשר סווגו כדורשים השגחת הורים והשגחת הורים על ילדים עד גיל 13 על ידי ועדת הסרטים האמריקנית. נבדקו גם שילובי הסוגות בסרטים אלו.

נמצא כי הוועדה האוסטרלית סיפקה סיווגי גיל מחמירים יותר למרבית סרטי הספורט שמקבילתה בארצות הברית קבעה שהם מתאימים לצפייה לילדים. לעומת זאת, היא סיפקה סיווגי גיל מקלים יותר למרבית סרטי הספורט שהוועדה האמריקנית קבעה לסרטי ספורט המיועדים לבני נוער. עוד התברר כי האזהרות העיקריות שמספקות ועדות אלו שונות במקרה של סרטים המיועדים לילדים לעומת אלו המיועדים לבני נוער. באשר לשילובי הסוגות בסרטים אלה, נמצא כי יש יותר סרטי ספורט קומיים או כאלו המתמקדים בפעולה או בהרפתקאות מאשר דרמות וסרטים ביוגרפיים בקטגוריית הסרטים המיועדים לילדים ואלו המיועדים לבני נוער.

מילות מפתח: **סרטי ספורט, ועדות סרטים, ילדים, בני נוער, חינוך**

מבוא

סרטי ספורט הם אחד[1] מהז'אנרים הקולנועיים המכניסים ביותר בעולם דובר האנגלית (Crosson, 2020), והוצעו כמה הסברים לפופולריות שלהם. יש מי שגורס כי הספורט מתאפיין בוויזואליות רבה, שהיא חלק הכרחי בקולנוע (Huggins, 2015). הסברים נוספים מציעים כי סרטי ספורט מציגים לקהל דמויות הרואיות של גברים, בעיקר בתקופות שבהן חברות אינן מתמודדות עם מצב לחימה או חוסר שקט פוליטי (Daniels, 2005), או בשל היותו של הספורט מציג נרטיב קולנועי מושך המתאפיין בגיבורים מול נבלים, בהישג מול כישלון, במתח ובדרמה (Poulton & Roderick, 2008).

סרטי ספורט הם סוגה מורכבת בשל שני מאפיינים: ראשית, הם אינם מקשה אחת מבחינת הסוגה, ובמרבית המקרים הם משלבים כמה סוגות. כך, יש סרטי ספורט דרמטיים, סרטי ספורט קומיים, סרטי ספורט ביוגרפיים ועוד (Bonnet, 2017); שנית, שינויים בתרבות מביאים לשינוי ביחס לסרטי ספורט ולדמויות המתוארות בהם (Crawford, 1988). וכך, בעוד שבתקופה שבה יצא הסרט לאקרנים הוא נתפס כמייצג של ערכי התקופה, בעשורים שלאחר מכן עלולים הייצוגים הנכללים בו להיתפס כפוגעניים.

1 מאמר זה מוקדש לזכרו של אבי ז"ל, יוסף לזר, שהיה חובב ספורט מושבע, ולערבי הצפייה המשותפים שלנו באירועי ספורט, שלא יתקיימו עוד.

מורכבות זו מתבטאת בגיוון של המוקדים המחקריים הדנים בסרטי ספורט. יש מי שזיהו כי בסרטי ספורט היחס לדמויות נשיות מתאפיין בהיותן אובייקטים מיניים, והם רוויים בשפה בוטה (Daniels, 2005). כמו כן הם מציגים לעיתים קרובות התעללות פיזית ונפשית וצריכה של אלכוהול וסמים או עישון סיגריות (Fountain et al., 2009). מחקרים אחרים מבקשים לטעון כי סרטי ספורט הם בעלי ערך חינוכי רב (Crawford, 1988). זאת משום שהם מעודדים קבלה של גיוון בספורט בקרב סטודנטים באוניברסיטה (Lee et al., 2009), ובקרב תלמידי תיכון הם תורמים להפנמה של ערכים ספורטיביים (Emanuele et al., 2010) ולפיתוח יכולות אישיות וקבוצתיות (Gilbert, 2011). סרטים אלה מסייעים להורים, למאמנים ולמדריכי חינוך גופני לעודד ילדים לעסוק בספורט (Olympia et al., 2019).

כיוון מחקרי נוסף, מקורו בעבודתם של חוקרים אמריקנים שביקשו לעמוד על התכנים המוצגים בסרטי ספורט, תוך ציון של דירוגי הגיל שלהם, כפי שנקבעו על ידי ועדת הסרטים האמריקנית (Motion Picture Association of America – MPAA, להלן ממפ"א). לפי ממפ"א (MPAA, 2020) דירוג (Parental Guidance PG) מציין כי מומלצת השגחת הורים, משום שייתכן שחלק מהתכנים אינם מתאימים לילדים צעירים, ולכן כדאי שההורים יבדקו את הסרט. סרטים כאלה כוללים שפה בוטה, אלימות ועירום, אך לא במידה רבה. ממפ"א גורסת כי עיקר תשומת הלב של ההורים צריכה להיות מופנית לשאלה אם הוועדה ציינה כי הסרט כולל תמות העוסקות בנושאים המתאימים למבוגרים (כמו עיסוק באפליה, בעיות במשפחה ועוד), ועליהם להחליט אם הסרט מתאים לצפיית ילדיהם.

סרטים שממפ"א קבעה כי דירוגם PG-13, הם אלו שלפי ועדה זו מתאימים לצפייה על ידי בני נוער. במקרה של סרטים אלו, ממפ"א מציינת אזהרה חמורה להורים, מכיוון שייתכן שחלק מהתכנים (כמו אלימות, שפה בוטה ותמות למבוגרים) לא יתאימו לילדים שמתחת לגיל 13, משום שהם רבים יותר מאשר בסרטים שדירוגם PG.

וייקפילד ועמיתיו (Wakefield et al., 2017) בחנו 44 סרטי ספורט שחלקם סווגו על ידי ממפ"א כמתאימים לצפייה לכל גיל (G), בעוד שאחרים סווגו כ־PG או PG-13. התברר כי סרטי ספורט אלו התאפיינו בשלוש תמות חיוביות עיקריות (יחסים טובים עם המאמן; יחסים חיוביים עם המשפחה ועם החברים; ויחסים חיוביים עם העמיתים לקבוצה). במידה פחותה זוהו בסרטים אלו שלוש תמות שליליות עיקריות (הקנטות, חוסר ספורטיביות, מאבק; עישון, שתיית אלכוהול או עישון סמים; ויחסים שליליים עם המאמן).

אולימפיה ועמיתיו (Olympia et al., 2018) ערכו ניתוח נוסף של סרטים אלו. הם דיווחו כי סרטי ספורט אלו כללו 49 מקרים של פציעות, כמו שברים, פצעים מדממים וזעזוע מוח, אשר 38 מהם היו בגדר פציעות חמורות ונבעו בעיקר מעיסוק באיגרוף, בפוטבול ובבייסבול. ולבסוף, וואטס ועמיתיו (Watts et al., 2019) בחנו 20 סרטים העוסקים בענפי ספורט לחימה כמו איגרוף, אומנויות לחימה משולבות (MMA) והיאבקות, במטרה לזהות בהם תמות חיוביות ותמות שליליות. מחצית מסרטים אלו קיבלו דירוג PG-13 מאת ממפ"א, שישה דורגו כ־R (אינם מיועדים לצפייה למי שגילו מתחת ל־17 שנים, אלא אם ישנו ליווי של אדם בוגר), וארבעה לא דורגו על ידי ועדה זו.

התמות החיוביות בלטו יותר מהתמות השליליות, ובעיקר אלו המציינות יחסים חיוביים עם משפחה/חברים/אוהדים, החשיבות של יחסים עם מנטור, ויחסים חיוביים עם המאמן. התמות

השליליות העיקריות היו בחירה בפעולה שגויה, יחסים שליליים עם משפחה/חברים/אוהדים והיעדר ספורטיביות.
מן הספרות עולה כי גם כאשר נכללת במחקר התייחסות לדירוגי הגיל של ממפ"א, היא אינה מצויה במוקד המחקר, אלא ההתייחסות אליהם היא כאל משתני רקע, ולא נידונו האזהרות שמציגה הוועדה ביחס לסרטים אלו, כמסבירים את דירוגי הגיל. כמו כן אין בנמצא מחקר השוואתי הבוחן סרטי ספורט, במיוחד כאלה המיועדים לילדים ולבני נוער, מנקודת המבט של הוועדות לסיווג סרטים, וכן את הסוגות של סרטים אלה.

ועדות לסיווג סרטים

ועדות לסיווג סרטים (movie advisory boards) הן הגופים המחליטים אילו מבין קבוצות הגיל השונות באוכלוסייה יכולות לצפות בסרטי קולנוע (Potts & Belden, 2009). במרבית המדינות בעולם קובעות ועדות אלה גיל מינימלי לצפייה בסרטים, בלי לנמק את הסיבות לכך. בעקבות ההחלטה של ממפ"א ב־1993 (Potts & Belden, 2009), החלו ועדות בארצות דוברות אנגלית לספק הסברים קצרים להחלטותיהן. עם זאת, המחקר הקיים בנושא זה מצומצם, ובמיוחד נכון הדבר לגבי סרטים המיועדים לילדים ולבני נוער.
בספרות (Lazar & Litvak Hirsch, 2017) דווח כי קומדיות שבהן בחרו בני נוער אמריקנים כמועמדות לפרס הקומדיה הטובה ביותר, לעומת קומדיות שנבחרו על ידי מבקרי קולנוע מקצועיים אמריקנים וקנדים, היו שונות זו מזו ברוב המוחלט של המקרים. בני הנוער העדיפו קומדיות שלהן ניתן דירוג PG-13 על ידי ממפ"א, בעוד מבקרי הקולנוע העדיפו את אלו שבדירוג R.
התברר כי באוסטרליה קבעה הוועדה המקומית (Australian Classification Board - ACB, להלן אס"ב) דירוג גיל מקל יותר עבור קומדיות אלה לעומת המקבילות שלה בארצות הברית ובבריטניה. למרות הבדלים אלו בסיווגי הגיל, שלוש הוועדות דיווחו לקהל הצופים המקומי שלהן כי סרטי הקומדיה, מעבר לדירוג הגיל שלהם, מתאפיינים בעיקר בשפה בוטה ובהתייחסות למין.
לזר וליטבק הירש (Lazar & Litvak Hirsch, 2018) בחנו סרטים שילדים אמריקנים וילדים בריטים בחרו לפרס הסרט הטוב ביותר של השנה. נמצא כי מידת החפיפה בין הסרטים שבחרו שתי קבוצות הילדים הייתה נמוכה. עוד התברר כי ממפ"א הייתה המחמירה ביותר מבחינת קביעת גיל הצפייה, אס"ב המקלה ביותר, וזו הבריטית - בעמדת ביניים.
במקרה של סרטים שהועדפו על ידי ילדים אמריקנים, ממפ"א הזהירה כי סרטים אלו מתאפיינים בעיקר בשפה בוטה ובהומור גס. מקבילתה בבריטניה ציינה את הנוכחות של שפה בוטה ואלימות, ואס"ב התמקדה באלימות כאזהרה מרכזית. לעומת זאת, במקרה של סרטים שנבחרו על ידי ילדים בריטים, ממפ"א הדגישה את הנוכחות של הומור גס, של פעולה ושל שפה בוטה. הוועדה הבריטית ציינה כי סרטים אלו מתאפיינים בסצנות המעוררות תחושה של איום, ואס"ב הייתה מודאגת יותר מהבולטות של אלימות ושל תכנים המתאימים למבוגרים.
אם כן, מן המחקר עולה כי ועדות סרטים, בחלק מהמקרים, יכולות לקבוע דירוגי גיל שונים, כמו גם אזהרות שונות לגבי תוכני הסרטים. זאת בעוד שבמקרים אחרים האזהרות יכולות להיות דומות, גם אם דירוגי הגיל שונים, כאשר הוועדות מעריכות אותם סרטים. לנוכח זאת עולה השאלה - כיצד מתייחסות ועדות סרטים לסרטי ספורט המיועדים לילדים ולבני נוער?

המחקר הנוכחי

ועדות לסיווג סרטים הן הגוף הקובע בכל מדינה את הטון ביחס למידת ההתאמה של סרטים לקבוצות גיל שונות (Lazar & Litvak Hirsch, 2018). מתוך כך, הקביעות שלהן משקפות את הרגישויות התרבותיות לסרטים אלו בכל מדינה, והדבר משפיע על היכולת לעשות שימוש בסרטי ספורט לצרכים חינוכיים בקרב ילדים ובני נוער. המועצה לביקורת סרטים היא הגוף הישראלי האחראי על סיווג הגיל לסרטים. בדומה לוועדות אחרות לסיוג סרטים, גם בישראל המועצה לביקורת סרטים אינה מספקת נימוקים לכך שקבעה סיווגי גיל כאלה ואחרים.

לכן, במחקר הנוכחי תופנה תשומת הלב לשאלות הבאות: ראשית, האם ועדות לסיווג סרטים אשר מספקות נימוקים להחלטותיהן, דומות זו לזו בסיווגי הגיל שהן קובעות לסרטי ספורט אשר אחת מהן קבעה שחלקם מותרים לצפייה לילדים, בעוד בחלקם רק בני נוער יכולים לצפות? שנית, האם ועדות אלו מספקות אזהרות דומות לקהל הצופים המקומי שלהן באשר לתכנים מעוררי מחלוקת (כמו שפה בוטה, אלימות, מין ועוד) הנכללים בסרטים אלו?

לשם כך ייבדקו ממפ"א, הפועלת בארצות הברית - מדינה שבה הספורט מהווה עוגן חברתי בולט (Pearson et al., 2003), ואס"ב באוסטרליה - שבה לספורט מקום מרכזי בתרבות ובחיים החברתיים (Gay & Rowe, 2018). שתי מדינות אלו חולקות השקפות עולם וערכים בסיסיים דומים (Schwartz et al., 2014). שאלה שלישית היא, מה הן הסוגות הקולנועיות (דרמה, קומדיה, פעולה ועוד) המאפיינות סרטי ספורט המיועדים לילדים וסרטי ספורט המיועדים לבני נוער?

שיטה

כדי לענות על שאלות המחקר נעשה שימוש בחיפוש המתקדם (advanced search) באתר ה־IMDB (Internet Movie Database), ובאתרי האינטרנט של ממפ"א ואס"ב. החיפוש המתקדם של IMDB מאפשר לבחור בין למעלה מ־20 סוגות של סרטי קולנוע, בהן גם סרטי ספורט, וכן לזהות את השילוב של סוגות שונות, כמו סרטי ספורט קומיים, סרטי ספורט דרמטיים ועוד. לאחר מכן נעשה שימוש בחיפוש המתקדם כדי לזהות סרטי ספורט שסווגו כמתאימים לילדים וכאלה שזוהו כמתאימים לבני נוער. מכיוון ש־IMDB הינו אתר סרטים אמריקני, דירוגי הגיל המשמשים בו הם אלו שנקבעו על ידי ממפ"א, וכאן ההתמקדות הייתה באלו שזו סיווגה כ־PG ובאלו שסיווגם היה PG-13.

לאחר זיהוי דירוגי הגיל, צומצם טווח החיפוש לשנים 1993-2020, וזאת משום שרק החל מ־1993 החלו ועדות לסיווג סרטים בעולם דובר האנגלית לספק נימוקים להחלטותיהן. לבסוף, לאחר זיהוי סרטים אלו, כל אחד מהם נבדק באתרי האינטרנט של ממפ"א ואס"ב כדי לזהות את סיווגי הגיל שלהם ואת האזהרות לגבי התכנים מעוררי המחלוקת שסיפקה כל אחת מהוועדות.

ניתוח התכנים מעוררי המחלוקת שלגביהם מזהירות שתי ועדות הסרטים, הסתמך על הסכמה שהציעו פוטס ובלדן (Potts & Belden, 2009) בעקבות בחינתם את הנימוקים של ממפ"א. הסכמה כוללת ארבעה מרכיבים. "מושגים באשר לתכנים מרכזיים" (core content terms), מטרתם ליידע צופי קולנוע כי הסרט כולל תכנים כמו מין ועירום, שפה בוטה, שימוש בסמים, אלימות ועוד. בכל נימוק של ממפ"א יופיע לפחות מושג תוכן מרכזי אחד.

לעיתים, אך לא תמיד, יכולים להתלוות למושג התוכן המרכזי, אחד או יותר משלושת המאייכים

(Modifiers) הבאים. מאייכים כמותיים (Quantitative modifier) - כמו "חזק", "למשך זמן קצר" או "שכיח" - מציינים את העוצמה או המשך של מושג התוכן המרכזי, לדוגמה "אלימות חזקה" או "שפה בוטה לכל אורך הסרט". מאייכים איכותניים (Qualitative Modifiers) מצביעים על ההשפעה האפשרית מבחינה פסיכולוגית או רגשית של מושגי התוכן המרכזי, כמו "אלימות גרפית". ולבסוף, מאייכים הקשריים (Context modifiers) מצביעים על ההקשר הדרמטי או הנרטיבי של מושגי התוכן המרכזיים, כמו "אלימות הקשורה לספורט". מחקרים קודמים הראו כי סכמה זו ישימה לניתוח האזהרות של ועדות סיווג הסרטים גם בבריטניה ובאוסטרליה (Lazar & Litvak Hirsch, 2018, 2017).

ממצאים

אתר IMDB זיהה 109 סרטי ספורט שממפ"א סיווגה כ־PG, ו־149 שאותם סיווגה בדירוג PG-13, בשנים 1993-2020. אס"ב סיפקה דירוגי גיל ונימוקים ל־93 מהסרטים שממפ"א דירגה כ־PG, ול־125 שנכללו בקטגוריה PG-13.

במקרה של סרטי ספורט שסווגו על ידי ממפ"א כ־PG, אס"ב קבעה ל־58 מהם את הקטגוריה PG (Parental Guidance), אשר באוסטרליה משמעה כי הסרטים אינם מומלצים לצפייה על ידי מי שגילם מתחת ל־15 שנים, ללא הנחיית הורים. עוד קבעה אס"ב כי 28 מסרטים אלו נכללים בקטגוריה G, שמשמעה כי הצפייה מותרת לכל הגילים. ולבסוף, שבעה מהם נכללו בקטגוריה M, שמשמעה כי סרטים אלו כוללים תכנים בעוצמה בינונית, והם מומלצים לצפייה על ידי בני נוער שגילם 15 שנים ומעלה. מבחינה חוקית, ילדים שגילם מתחת ל־15 שנים יכולים לצפות בסרטים אלו, מכיוון שזו קטגוריה מומלצת, אך לא מחייבת (ACB, n.d.).

במקרה של סרטי ספורט שממפ"א סיווגה תחת הקטגוריה PG-13, אס"ב קבעה ל-87 מהם את הקטגוריה של M, 36 נכללו בזו של PG, אחד בקטגוריה של MA15+ (התוכן אינו מתאים לצפייה על ידי מי שגילו נמוך מ-15 שנים. מי שגילו נמוך מ-15 שנים יכול לצפות בתוכן זה אם הוא בהשגחת אדם בוגר), ואחד ב-G.

טבלה מספר 1 מציגה את אחוזי התכנים המרכזיים והמאכיים שזיהו שתי הוועדות לסרטי ספורט שסווגו כ־PG על ידי ממפ"א.

טבלה 1

תכנים מרכזיים ומאייכים באחוזים מטעם ועדות הסרטים לסרטי ספורט בסיווג PG על פי ממפ"א

	ממפ"א (n=109)	**אס"ב (n=93)**
תוכן מרכזי		
תמות המתאימות למבוגרים	46.8	41.9
שפה בוטה	23.4	36.5
הומור גס	15.3	-
אלימות	14.4	18.3
פעולה	10	-
עישון, צריכת סמים או אלכוהול	7.2	2.1
אזכורים מרומזים ומטרידים	5.4	-
תכנים מיניים	5.4	3.2
גזענות	4.5	-
מאייכים כמותיים		
מתון	49.5	47.3
רמה נמוכה	-	11.8
כמה	38.7	-
לפרק זמן קצר/לא תדיר	13.5	6.4
אחר: ספורט קשוח, בריונות, תאונה, סיכון	7.1	2.1

במקרה של סרטי ספורט שדירוגם PG על פי ממפ"א, שתי הוועדות ציינו בשיעור דומה, בראש ובראשונה, תמות המתאימות למבוגרים. שפה בוטה הייתה הדאגה השנייה בחשיבותה אצל שתי הוועדות, ובמידה רבה יותר אצל אס"ב. הומור גס ופעולה נזכרו רק על ידי ממפ"א, ואס"ב הדגישה מעט יותר את נושא האלימות. יתר התכנים המרכזיים, כמו עישון ותכנים מיניים, הוזכרו בשיעורים נמוכים מאוד, אם על ידי שתי הוועדות, אם על ידי אחת מהן. באשר למאכיים, כאן בלט זה הכמותי, כאשר המאייך "מתון" (mild) בלט אצל שתי הוועדות.
ממפ"א השתמשה באופן בלעדי גם ב"כמה" (some), ומעט פחות מכך ציינה "לפרק זמן קצר/לא תדיר" (brief/infrequent), ואס"ב ציינה מדי פעם "רמה נמוכה" (low level). טבלה מספר 2 מציגה את אחוזי התכנים המרכזיים והמאכיים שקבעו שתי הוועדות לסרטי ספורט שממפ"א קבעה שהם מתאימים לצפייה על ידי בני נוער (PG-13).

טבלה 2

תכנים מרכזיים ומאייכים באחוזים מטעם ועדות הסרטים לסרטי ספורט בסיווג PG-13 על פי ממפ"א

	ממפ"א (n=149)	**אס"ב** (n=125)
תוכן מרכזי		
שפה בוטה	71.8	72.5
תכנים מיניים	40.2	29.8
עישון, צריכת סמים או אלכוהול	28.8	5.6
אלימות	28.2	37.1
תמות המתאימות למבוגרים	24.1	34.7
הומור גס	19.4	5.6
אזכורים מרומזים ומטרידים	4	-
פעולה	2.7	-
מאייכים כמותיים		
חזק	9.3	-
רמה בינונית	-	8.41
מתון	-	24.2
רמה נמוכה	-	26.6
כמה	59.7	-
לפרק זמן קצר/לא תדיר	20.1	11.3
אחר: דימויים מטרידים, בריונות, תאונה, סיכון	8	3.2

שפה בוטה הייתה האזהרה העיקרית, ובשיעור זהה, שסיפקו שתי הוועדות לצופי הסרטים במדינותיהן, במקרה של סרטי ספורט המיועדים לצפייה לבני נוער על פי ממפ"א. בפער ניכר ציינה ממפ"א את קיומם של תכנים מיניים, בעוד אס"ב ציינה אותם בשיעור נמוך יותר. ממפ"א גם הייתה מוטרדת יותר מעישון ומצריכת אלכוהול או סמים, כמו גם מהומור גס, בהשוואה לאס"ב, וזו ציינה יותר אלימות ותמות המתאימות למבוגרים מאשר ממפ"א. יתר התכנים המרכזיים צוינו באופן שולי על ידי ממפ"א. הוועדות ציינו מאייכים כמותיים, ולא את יתר הסוגים של המאייכים. בעיקר בלט "כמה" אצל ממפ"א, בעוד אס"ב השתמשה במגוון מאייכים כמותיים.

באשר לסוגות הסרטים, כאן התברר כי במקרה של סרטים שממפ"א סיווגה כ־PG, אלו התחלקו לקטגוריות הבאות: קומדיה (32.1%), דרמה (28.4%), ביוגרפיה (22.9%), הרפתקאות (5.5%), אנימציה (4.6%), פעולה (4.6%), משפחה ורומנטי (0.9% כל אחד). במקרה של סרטי ספורט שסווגו על ידי ממפ"א תחת הקטגוריה PG-13, אלו כללו קומדיה (40.3%), דרמה (26.8%), ביוגרפיה (17.4%), פעולה (12.8%), הרפתקאות ופשע (1.2%, כל אחד).

דיון

סרטי ספורט מתאפיינים בפופולריות גדולה (Crosson, 2020; Huggins, 2015). הם אינם בגדר מקשה אחת, אלא יש בהם כאלו שלהם דגש קומי או דרמטי (Bonnet, 2017), והם כוללים תמות חיוביות ותמות שליליות (Wakefield et al., 2017; Watts et al., 2019).

במחקר זה הופנתה תשומת הלב לבחינה של סרטי ספורט אשר ועדת סרטים במדינה אחת קבעה שהם מתאימים לצפייה לילדים ולאלו שהיא קבעה שהם מתאימים לצפייה לבני נוער, כמו גם לבחינת האזהרות שהיא קבעה להם. בוצעה השוואה בין דירוגי הגיל שנקבעו לסרטים אלו על ידי הוועדה לסיווג סרטים במדינה שנייה, האזהרות של ועדה זו ובחינת הסוגות של סרטים אלו. באשר לסרטי ספורט שממפ"א קבעה שהם מתאימים לצפייה לילדים (PG), כאן התברר כי אס"ב קבעה למרביתם סיווג גיל מחמיר יותר. לנוכח הערך החינוכי המיוחס לסרטי ספורט (Crawford, 1988), משמעות הדבר היא כי באוסטרליה בני נוער הם אלו היכולים לצפות בהם. לעומת זאת, מרבית סרטי הספורט שממפ"א סיווגה כמתאימים לבני נוער (PG-13) קיבלו דירוג גיל מקל יותר על ידי אס"ב. וכך, באוסטרליה אפשר להקרין בפני ילדים סרטי ספורט שבארצות הברית חבריהם היו מנועים מלראות.

באשר לתכנים מעוררי מחלוקת, שתי הוועדות הזהירו בעיקר באשר לנוכחות של תמות המתאימות למבוגרים ושפה בוטה, שעוצמתן במרבית המקרים מתונה, בסרטי ספורט שממפ"א סיווגה כמתאימים לילדים. לעומת זאת, במקרה של סרטי ספורט שלדעת ממפ"א רק בני נוער יכולים לצפות בהם, שתי הוועדות היו מוטרדות בעיקר מהנוכחות של שפה בוטה בסרטים אלו. ממצא זה מציב סייג בפני טענתה של דניאלס (Daniels, 2005), ולפיה בהכרח כלל סרטי הספורט רוויים בשפה בוטה. הממצא מציע את האפשרות שהדבר מותנה בטווח הגיל שאליו מכוונים סרטים אלו. הבדל נמצא גם במקרה של האזהרות השניות בחשיבותן, וכאן ממפ"א ציינה את נוכחותם של תכנים מיניים בסרטים אלו, בעוד אס"ב ציינה במידה דומה אלימות ותמות המתאימים למבוגרים.

בספרות הוצע כי היחס השונה לסרטי ספורט מותנה בשינויים המתחוללים עם הזמן בתרבות (Crawford, 1988). ממצאי מחקר זה מציעים כי באותה תקופת זמן ובשתי תרבויות הדומות זו לזו בערכים ובנורמות שלהן, כבמקרה של ארצות הברית ואוסטרליה (Schwartz et al., 2014), במקרה של סרטי ספורט המיועדים לילדים ולבני נוער, מתגלות רגישויות תרבותיות שונות בקרב הוועדות לסיווג סרטים. הללו מתבטאות גם בסיווגי הגיל וגם באזהרות שהן מספקות.

באשר לשילובי הסוגות המאפיינים את סרטי הספורט, הסוגות ה"קלילות" יותר (קומדיה, הרפתקאות ופעולה) שכיחות יותר מאשר סרטי ספורט דרמטיים או ביוגרפיים, במקרה של סרטים שממפ"א סיווגה כ־PG ושל אלו שסווגו כ־PG-13. מכאן שאם המטרה היא לעודד מעורבות בספורט בקרב צעירים באמצעות הצגת סרטי ספורט להם (Olympia et al., 2019), יש להיות מודעים לכך שקיימת זמינות רבה יותר של סרטי ספורט שאופיים קליל ומשעשע יותר. ממצאים אלו מכוונים לשאלה, האם סרטי הספורט שבוחרים העוסקים בפיתוח רוח ספורטיבית ובפיתוח עיסוק בספורט בקרב ילדים ובני נוער, מושפעים מסיווגי הגיל ומהאזהרות שמספקות ועדות לסיווג סרטים לגבי סרטים אלו, ומהסוגות של סרטים אלו?

מקורות

Australian Classification Board (n.d). What do the ratings mean? Retrieved on April 7th 2021 from https://www.classification.gov.au/classification-ratings/what-do-ratings-mean

Bonnet, V. (2017). Sport in films: Symbolism versus verismo. A France-United States comparative analysis. InMedia. *The French Journal of Media Studies, 6,* 1–16. https://doi.org/10.4000/inmedia.883

Crawford, S. A. (1988). The sport film – Its cultural significance. *Journal of Physical Education, Recreation & Dance, 59*(6), 45–49. https://doi.org/10.1080/07303084.1988.10609782

Crosson, S. (2020). Sport, film and national culture: An introduction. In S. Crosson (Ed.), *Sport, film and national culture* (pp. 1–17). Routledge.

Daniels, D. B. (2005). You throw like a girl: Sport and misogyny on the silver screen. *Film & History, 35*(1), 29–38. https://doi.org/10.1353/flm.2005.0009

Emanuele, I., Tania, V., & Claudia, M. (2010). Developing educational values through sport and physical activity: A case study within school education in Italy. *Educato Artis Gymnasticae, 55*(4), 53–64.

Fountain, J. J., Finely, L. L., & Finely, P. S. (2009). Beyond the box office: An analysis of violent and deviant behavior in popular sport films. *The SMART Journal, 5*(1), 43–61.

Gayo, M., & Rowe, D. (2018). The Australian sport field: Moving and watching. *Media International Australia, 167*(1), 162–180. https://doi.org/10.1177/1329878X18767423

Gilbert, J. N. (2011). Teaching sport psychology to high school student-athletes: The Psychological UNIFORM and the Game Plan Format. *Journal of Sport Psychology in Action, 2*(1), 1–9. https://doi.org/10.10.1080/21520704.2010.549740

Huggins, M. (2015). The visual in sport history: Approaches, methodologies and sources. *The International Journal of the History of Sport, 32*(15), 1813–1830. https://doi.org/10.1080/09523367.2015.1108969

Lazar, A., & Litvak Hirsch, T. (2018). Year's best movies for US and British children through the lenses of film advisory boards. *Journal of Children and Media, 12*(4), 420–431. https://doi.org/10.1080/17482798.2018.1472618

Lazar, A., & Hirsch, T. L. (2017). No laughing matter: Film advisory boards' evaluations of award-considered comedies. *Comedy Studies, 8(*2), 116–125. https://doi.org/10.1080/2040610X.2017.1343997

Lee, J., Kane, J., Drane, D., & Kane, R. (2009). Seeing is believing: Using film for teaching issues of diversity in sport. *Journal of Hospitality, Leisure, Sports and Tourism Education, 8*(1), 97–107. https://doi.org/10.3794/johlste.81.208

MPAA (2020). Classifications and rating rules. Retrieved on April 7th 2021 from www.filmratings.com › downloads › rating_rules.

Nelson, A., Patterson, K., Groff, A., King, T. S., Brady, J., & Olympia, R. P. (2019). Themes depicted in running-related films: An opportunity for co-viewing and active mediation. *Clinical pediatrics, 58*(7), 778–788. https://doi.org: 10.1177/0009922819837369

Poulton, E., & Roderick, M. (2008). Introducing sport in films. *Sport in Society, 11*(2–3), 107–116. https://doi.org/10.1080/17430430701823349

Potts, R., & Belden, A. (2009). Parental guidance: A content analysis of MPAA Motion Picture rating justifications 1993–2005. *Current Psychology, 28*(4), 266–283. https://doi.org/10.1007/s12144-009-9065-y

Olympia, R. P., Lucas, C., Doraiswamy, V., Funghi, C., Wakefield, H. M., Wakefield, B. H., & Brady, J. (2019). "Sport are fun": A guide for the discussion of sport-related films. *Global Pediatric Health, 6,* 1–12. https://doi.org/10.1177/2333794X1986065

Olympia, R. P., Wakefield, H., Wakefield, B., & Weber, C. J. (2018). Injuries depicted in sport-related films. *Clinical Pediatrics, 57*(9), 1033–1040. https://doi.org/10.1177/0009922817743570

Schwartz, S. H., Caprara, G. V., Vecchione, M., Bain, P., Bianchi, G., Caprara, M. G., Cieciuch, J., Kirmanoglu, H., Baslevent, C., Lönnqvist, J. E., Mamali, C., Manzi, J., Pavlopoulos, V., Posnova, T., Schoen, H., Silvester, J., Tabernero, C., Torres, C., Verkasalo, M., Vondráková, E., Welzel, C. and Zaleski, Z. (2014). Basic personal values underlie and give coherence to political values: A cross-national study in 15 Countries. *Political Behavior, 36*(4), 899–930. https://doi: 10.1007/s11109-013-9255-z

Wakefield, H. M., Olympia, R. P., King, T. S., Wakefield, B. H., & Weber, C. J. (2017). Positive and negative themes found in sport-related films. *Clinical Pediatrics, 56*(6), 525–534. https://doi.org/10.1177/0009922816675115

Watts, A., Lucas, C., Brzozowski, E., Winthrop, Z., King, T. S., & Olympia, R. P. (2019). Positive and negative themes depicted in combat-related sports films. *Global Pediatric Health, 6,* 1–9. https://doi.org 10.1177/2333794X19847027